

Piotr Krzyżaniak
Biblioteka Akademii Medycznej
Poznań

Kurs obsługi systemu bibliotecznego MAK dla administratorów Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES

Warszawa, Biblioteka Narodowa, 29.01.1996 - 1.02.1996

Program MAK

1. *Przeglądanie indeksów* - z głównego menu bazy wywoływane poprzez literkę **d**, lub klawisz **F7** lub najechanie strzałką na nazwę „Przeglądanie indeksów” i naciśnięcie klawisza **ENTER**

przydatne funkcje:

Home, Ctrl + Home - wyświetla indeks od początku

End, Ctrl + End - wyświetla ostatnią wartość indeksu

strzałka do dołu (do góry) - opuszcza (podnosi) wartość bieżącą o jeden wiersz; jeśli wartością bieżącą był ostatni (pierwszy) wiersz na ekranie, to przesuwa tekst o jeden wiersz do góry (dołu) i dopisuje wiersz na końcu (początku) ekranu

strzałka w lewo - opuszcza (podnosi) wiersze o jeden wiersz do dołu (góry);

strzałka w prawo - wartością bieżącą staje się poprzednia (następna) wartość z indeksu

PgDn (PgUp) - podnosi (opuszcza) wiersze tak, aby ostatni (pierwszy) wiersz na ekranie stał się pierwszym (ostatnim) wierszem na ekranie

dowolny tekst, ENTER - wyświetla indeks poczynając od najmniejszej wartości (ciąg liter i cyfr równej lub większej od podanego tekstu zakończony znakiem „Enter”)

- * (gwiazdka)** - wyświetla indeks od ostatnio podanego tekstu; działa również pomiędzy innymi indeksami jak i bazami w zakresie jednego „menu”
- F1** - help ogólny MAK-a
- Shift + F1** - help pomocniczy, użytkownika
- F2 (F3)** - wyświetla poprzedni (następny) indeks, bez potrzeby wychodzenia „piętro wyżej”
- Shift + F2 (Shift + F3)** - „przeskakuje” kilka indeksów „do tyłu” („do przodu”)
- Ctrl + F2 (Ctrl + F3)** - wyświetla poprzedni (następny) indeks o tej samej nazwie
- Alt + F3 lub #** - jeśli dla danego indeksu istnieje indeks synonimów: wyświetla indeks synonimów od bieżącej wartości jeśli dany indeks jest indeksem synonimów: wyświetla indeks podstawowy od wartości pobranej z pierwszego podpola dokumentu wskazanego przez bieżącą wartość
- F4** - usuwa ostatnio wprowadzone kryterium
- F5** - dopisuje kryterium, którego wartość jest równa podświetlonej wartości
- Shift + F5** - dopisuje kryterium, którego wartość jednego z podpól wchodzących do tego indeksu jest większa lub równa (jeśli jest to pierwsze kryterium) lub mniejsza lub równa (jeśli jest to drugie kryterium) od podświetlonej wartości na ekranie
- F6, Enter** - szuka dokumentów spełniających ustawione kryteria (zob. wyżej)
- Shift + F6, Ins** - zaznacza dokumenty spełniające ustawione kryteria; wszystkie pod danym hasłem aktualnie podświetlonym kursorem.
- Ctrl + F6** - wykonuje operacje grupowe (jak przy liście zaznaczonych dokumentów) dla dokumentów spełniających ustawione kryteria (Uwaga! Funkcja ta działa tylko wtedy gdy baza jest otwarta do modyfikacji)

- Alt + F6** - pyta o podanie liczników - wyświetlane są tylko te wartości, które występują co najmniej 11 i co najwyżej 12 razy; liczniki te działają tylko wówczas, gdy wartości w indeksie są liczone na stałe (patrz *Shift + F7*); pomijanie wartości z liczbą wystąpień dotyczy tylko całej, wypisywanej od początku strony i nie dotyczy ostatniej wartości w indeksie
- F7** - liczy wystąpienia wskazanej wartości podświetlonej kursorem
- Shift + F7** - przełącza funkcję licz / nie licz wystąpienia wartości; działa po przesunięciu strony, liczenie jest potwierdzone gwiazdką wyświetlaną za słowem „LICZ” na dole ekranu
- Ctrl + F6** - przełącza licz / nie licz dokumenty przed ich wyszukianiem; liczenie jest potwierdzone gwiazdką wyświetlaną przed słowem „LICZ” na dole ekranu
- Alt+ F7** - przełącznik I / LUB dla ustawionych warunków; ustawienie przełącznika jest wyświetlone u dołu ekranu (tylko wtedy, gdy są co najmniej 2 warunki)
- F8** - przypomnij dotychczas ustawione kryteria
- F9** - usuwa wszystkie ustawione kryteria
- F10, Alt + F10** - przerywa liczenie lub kończy oglądanie tego indeksu
- Ctrl + F10** - wraca do głównego menu

2. **Szukanie dokumentów według kryterium** - funkcja ta dostępna jest z głównego menu bazy poprzez literkę **k**, lub klawisz **F6** lub najechnie strzałką na nazwę „Szukanie wg kryterium” i naciśnięcie klawisza ENTER, a służy do wyszukiwania przez użytkownika dokumentów o zadanych przez niego kryteriach. Kryteria określa się za pomocą operatorów:

operatory:

- = istnieje podpole o wartości = podanej wartości
- > istnieje podpole o wartości > od podanej wartości
- >= istnieje podpole o wartości > lub = podanej wartości
- < istnieje podpole o wartości < od podanej wartości
- <= istnieje podpole o wartości < lub = podanej wartości
- # istnieje podpole o wartości różnej od podanej wartości
- ! nie istnieje podpole o wartości = podanej wartości
- + istnieje podpole (pole) w dokumencie
- brak podpoła (poła) w dokumencie
- * podpole (pole) w dokumencie jest wielokrotne
- 1 podpole (pole) w dokumencie jest jednokrotne
- @ istnieje podpole o wartości zgodnej z podanym szablonem;
w szablonie gwiazdka (*) oznacza dowolny ciąg znaków,
a znak zapytania (?) jeden dowolny znak; gwiazdkę na końcu
szablону można opuścić
- ^ istnieje podpole o wartości niezgodnej z podanym
szablonem; szablon jest zbudowany tak, jak dla operatora @.

Uwagi dotyczące operatorów:

- Dla warunków dotyczących indeksów dozwolone są tylko operatory =, >, >=, < i <=.
- Pytania z operatorami =, <, <=, #, @ i ^ bez podanej wartości są pomijane.
- Dla operatorów > i >= zaleca się podanie wartości (w przeciwnym przypadku uznaje się, że wartość jest pusta).
- Dla operatorów +, -, 1 i * wartości nie podaje się.
- Jeśli dla jakiegoś indeksu operatorem jest =, to w żadnym pytaniu dotyczącym indeksu nie może występować operator >, >=, < ani <=; w przeciwnym przypadku (t.zn. jeśli w żadnym pytaniu dotyczącym indeksu nie występuje operator =), to może wystąpić pytanie dotyczące indeksu z operatorem >, >=, < lub <=.
- Dozwolone jest tylko jedno pytanie dotyczące indeksu z operatorem >, >=, < lub <= z następującym wyjątkiem: mogą być

dwa pytania dotyczące tego samego indeksu, jedno z operatorem < lub <=, drugie z operatorem > lub >=.

- Jeśli ustawiona jest suma logiczna pytań (pytania są połączone spójnikiem „LUB”), to (oprócz ograniczeń podanych w punkcie 5.) pytania mogą dotyczyć ALBO indeksów ALBO wybranych podpól.

przydatne funkcje:

Ins - przełączenie DOPISYWANIE / ZAMIANA dla wprowadzanego tekstu

Esc oraz ciąg znaków - znaki od początku tekstu do spacji uznaj za początek nazwy pola, a znaki od spacji uznaj za początek nazwy podpola; szukaj pola i podpola, których nazwy są zgodne z wczytanymi początkami nazw; ustaw kursor na wierszu odpowiadającym temu polu i podpolu, a jeśli takiego wiersza nie ma, to go dopisz; wynik negatywny przy szukaniu pola i podpola uruchomi sygnał dźwiękowy (jeśli jest on włączony);

Esc, Esc, litera - ustaw następujący warunek szukania (w zależności od wczytanej litery):

w - data wprowadzenia

m - data modyfikacji

n - numer dokumentu nadrzędnego

p - liczba dokumentów podrzędnych

d - numer dokumentu

c - dowolne podpole

b - numer dokumentu z innej bazy

Enter - wykonaj szukanie, liczenie, zaznaczanie lub statystykę

F1 (Shift + F1) - help operatora (help użytkownika, jeśli jest)

F2 (F3) - ustaw poprzedni (następny) schemat pytania (jeśli dla bazy opracowano schematy pytań)

Ctrl + F2 - wyświetl (w „okienku”) zawartość indeksu (jeśli kryterium dotyczy indeksu)

- F4 (F5)** - ustaw kursor na początku wiersza z poprzednią (następną) nazwą, ewentualnie dopisz ten wiersz
- Shift + F4 (Shift + F5)** - ustaw kursor na początku wiersza z ostatnią (pierwszą) nazwą podpoła poprzedniego (następnego) pola, ewentualnie dopisz wiersz
- Shift + F6** - dopisz wiersz z tą samą nazwą i ustaw na nim kursor
- F6** - przełącznik I / LUB
- F7** - przeł. SZUKANIE / LICZENIE / ZAZNACZANIE / STATYSTYKA
- Shift + F7** - przeł. LICZ / NIE LICZ dokumenty przed ich wyszukaniem; ustawienie liczenia jest potwierdzone gwiazdką za słowem „LICZENIE” na górze ekranu
- F8** - zrób kompresję ustawionego kryterium i zapamiętaj skompresowane kryterium w zbiorze zewnętrznym
- Alt + F8** - zapamiętaj (bez kompresji) ustawione kryterium w zbiorze zewnętrznym
- F9** - rezygnuj, zacznij ustawianie kryterium od początku
- F10, Ctrl + F10** - rezygnuj, wróć do głównego menu
- Home, Ctrl + Home** - jeśli kursor znajduje się w polu wartości, ale nie na początku tego pola - ustaw kursor na początku pola wartości, w przeciwnym razie ustaw kursor na polu operatora
- End, Ctrl + End** - ustaw kursor na końcu wiersza (tylko wtedy, gdy jest ustawiony operator)
- PgUp (PgDn)** - ustaw kursor na początku pierwszego (ostatniego) wiersza na ekranie
- strzałka do góry (dołu)** - ustaw kursor w poprzednim (następnym) wierszu, w tej samej kolumnie
- Tab (Tab powrotny)** - przesun kursor o 8 znaków w prawo (lewo)
- strzałka w prawo (lewo)** - przesun kursor do następnego (poprzedniego) znaku

3. **Szukanie dokumentów według numeru** - funkcja ta, wywoływana z głównego menu bazy poprzez literkę **n**, lub klawisz **F5** lub najechanie strzałką na nazwę „Szukanie wg numeru” i naciśnięcie klawisza **ENTER**, pozwala na odnalezienie dokumentu z konkretnym numerem nadawanym przez komputer.

4. **Obsługa listy zaznaczonych dokumentów** - (z menu głównego **z**, **F8** lub strzałka) pozwala na sortowanie, kasowanie, modyfikację zbiorową zaznaczonych dokumentów. Uwaga! Lista zawiera numery zaznaczonych dokumentów, a nie same dokumenty. Pełna lista zaznaczonych dokumentów jest wyświetlana dopiero wtedy gdy są zaznaczone jakiekolwiek dokumenty (zob. indeksy - zaznaczanie dokumentów). Można również zaznaczyć grupę dokumentów od numeru do numeru (klawisz **F4**).

- listę zaznaczonych dokumentów można przeszukiwać (zob. szukanie według kryterium) - klawisz **F2**
- można wczytać wcześniej zapisaną na twardym dysku listę zaznaczonych dokumentów (Uwaga! Wczytanie powoduje skasowanie aktualnie zaznaczonej listy!) - klawisz **F3**
- można doczytać do już istniejącej listę zaznaczonych dokumentów - klawisz **F4**
- zapisanie listy na twardym dysku (Uwaga! Zapisuje tylko numery dokumentów!) - klawiszem **F5**
- skasowanie listy zaznaczonych dokumentów następuje klawiszem **F6**
- sortowanie alfabetyczne, numeryczne itd. listy zaznaczonych dokumentów - klawisz **F7**
- przeglądanie pojedynczych rekordów (opisów) - klawisz **F8**, natomiast przeglądanie wszystkich zaznaczonych dokumentów na ekranie uzyskujemy poprzez naciśnięcie klawiszy **Shift + F8**
- drukowanie listy zaznaczonych dokumentów następuje po naciśnięciu klawisza **F9** i podaniu numeru maski i parametrów wydruku (klawisze **Shift + F9** drukują do pliku)

- parametry wydruku (liczbę znaków w wierszu, liczbę wierszy na stronie itd.) zmienia się klawiszami **Alt + F9**
- jeśli jest dozwolona modyfikacja w bazie można też wykonać działania specjalne (Uwaga! operacje nie do cofnięcia!):
 - ⇒ usunąć wszystkie zaznaczone dokumenty - **us**,
 - ⇒ modyfikować grupowo zaznaczone dokumenty - **mo**,
 - ⇒ przetestować wszystkie dokumenty - **mt**,
 - ⇒ przenieść w zaznaczonych dokumentach treść podpole lub pola do innego pola lub podpole - **rz**,
 - ⇒ dopisać pole lub podpole do zaznaczonych dokumentów - **is**,
 - ⇒ dopisać podpole z kolejnym numerem - **nu**

2. **Maskowanie** - funkcja ta dostępna jest z głównego menu bazy poprzez literkę **m**, lub klawisz **F3** lub najechanie strzałką na nazwę „Maskowanie” i naciśnięcie klawisza ENTER, a służy do prezentacji dokumentu na ekranie. Stałe ustawienia maskowania ustala się w programie INI, w bazie są to tylko ustawienia „tymczasowe”, działające tylko do czasu wyjścia z bazy. Przy następnym wejściu do bazy, będą załadowane ustawienia domyślne z programu INI.

przydatne funkcje:

- strzałka w prawo, tab** - ustaw kursor na następnym polu lub podpolu
- strzałka w lewo, tab. powr.** - ustaw kursor na poprzednim polu lub podpolu
- strzałka do góry (dół)** - ustaw kursor w poprzednim (następnym) wierszu
- PgUp (PgDn)** - cofnij (posuń) kursor o 10 wierszy
- Home (End)** - ustaw kursor na początku (końcu) wiersza
- F4 (F5)** - ustaw kursor na poprzednim (następnym) polu
- Ctrl + Home (Ctrl + End)** - ustaw kursor na pierwszym polu (ostatnim podpolu)
- #** - ustaw + przy wszystkich nazwach pól i podpól

- = - ustaw - przy wszystkich nazwach pól i podpól
- + przy nazwie pola - ustaw + przy nazwie pola i podpolach tego pola
- przy nazwie pola - ustaw - przy nazwie pola i podpolach tego pola
- + przy nazwie podpola - ustaw + przy nazwie podpola (tylko, jeśli przy nazwie pola jest +)
- przy nazwie podpola - ustaw - przy nazwie podpola
- F2, Alt + F2 - weź poprzednią maskę (jeśli jest)
- F3, Alt + F3 - weź następną maskę (jeśli jest)
- Shift + F3 - weź maskę o podanym numerze
- F6 - wybierz sposób wyświetlania nazw
- F9 - zrezygnuj ze zmiany uprzednio ustawionej maski
- F10 - akceptuj ustawioną maskę

6. **Eksport** - funkcja ta dostępna jest z głównego menu bazy poprzez literkę **e**, lub klawisz **F4** lub najechnie strzałką na nazwę „Eksport” i naciśnięcie klawisza ENTER, a służy do eksportu dokumentów w trzech formatach do innych baz (Standard, MARK-BN, MAK). Inne formaty eksportu są dostępne poprzez program IMPEK. W eksporcie trzeba podać do jakiej bazy eksportujemy dokumenty i w jakiej masce mają być one wysłane i zapisane, a także w jaki sposób mają być wybierane z bazy (wg. numeru, od numeru do numeru, wg listy zaznaczonych dokumentów). Uwaga! Po eksporcie danych do innej bazy MAK-a należy tamtą bazę zaindeksować od podanego przez program numeru!

7. **Import** - funkcja ta dostępna jest z głównego menu bazy poprzez literkę **i**, lub klawisz **F3** lub najechnie strzałką na nazwę „Import” i naciśnięcie klawisza ENTER, a służy do importu dokumentów z innych baz. Uwaga! Funkcja „Import” działa tylko wtedy gdy baza jest otworzona do modyfikacji! Import może być skrócony (szybki - ale bez indeksowania) i pełny (długi - z indeksowaniem). Dalej trzeba podać odpowiednie parametry importu np. czy sygnalizować błędy, ewntualnie gdzie?, itd. (zob. wyżej). Uwaga!

Po imporcie skróconym trzeba zaindeksować bazę aby dokumenty były widoczne w indeksach.

8. **Wprowadzanie danych do bazy** - funkcja ta dostępna jest z głównego menu bazy poprzez literkę w, lub klawisz **F2** lub najechnie strzałką na nazwę „Wprowadzanie danych do bazy” i naciśnięcie klawisza ENTER, a służy do wprowadzania nowych dokumentów do otwartej bazy. Dokładne wskazówki dotyczące wprowadzania książki w formacie FIDES-u znajdują się w helpie rozprowadzanym na kursie.

Program INI

Służy do zmiany struktury bazy aktualnie otwartej przez program INI i dostosowanie jej do indywidualnych potrzeb użytkownika.

1. Przeglądanie struktury bazy uruchamiane klawiszem **F1** służy do oglądania ewentualnie drukowania czy też porównania struktury bazy (ilość pól i podpól, nazwy, itd.). Po naciśnięciu klawisza pojawia się nam podmenu z wyszczególnionymi funkcjami:

- **F1** wyświetlenie struktury bazy (wyświetla strukturę bazy w masce 0 na ekranie)
- **F2** wydrukowanie struktury bazy na drukarce podłączonej do aktualnego komputera
- **F3** porównanie maski z maską 0 (wszystkie pola i podpola)
- **F4** porównanie maski z maską 0 (wybrane pola i podpola)
- **F5** wydrukowanie maski z maską 0 (wszystkie pola i podpola) - bardzo przydatne ponieważ program INI pracuje w masce technicznej, czyli masce 0.
- **F6** wydrukowanie maski z maską 0 (wybrane pola i podpola)
- **F7** wydrukowanie maski z maską 0 (wszystkie pola, bez podpól)
- **F8** wydrukowanie maski z maską 0 (wybrane pola, bez podpól)
- **F9** badanie zgodności bazy do podglądania (czy za pomocą indeksów będzie można ściągać dokumenty do naszej aktualnie otwartej bazy ?)

2. Klawisz **F2** z menu głównego programu INI daje nam możliwość zmiany struktury bazy; funkcja przydatna, jakkolwiek niebezpieczna, bo po zmianie struktury tylko naszej bazy MAK nie będzie mógł wykonywać pewnych funkcji (import za pomocą indeksów, itd.) UWAGA! Federacja FIDES posługuje się własnym formatem (bazującym na MARC-BN), którego nie wolno pod żadnym pozorem zmieniać! Po naciśnięciu tego klwisza pojawia się nam następujące podmenu:

- **F4** dopisywanie pól na końcu dokumentu
- **Alt + F4** dopisywanie pól w środku dokumentu
- **F5** dopisywanie podpól do ostatniego pola dokumentu
- **Alt + F5** dopisywanie podpól w środku dokumentu

3. Klawisz **F3** umożliwia nam zmianę parametrów, które polegają na ustaleniu ile razy ma się pojawiać przy wprowadzaniu dane podpole. Zmiana następuje przez wprowadzenie liczby wystąpień tego pola (cyfrą) przy wyświetlonym polu.

4. Klawisz **F4** pozwala nam na opracowywanie indeksów w bazie. Opracowywanie polega na usuwaniu, dodawaniu, modyfikowaniu indeksów w otwartej bazie. Służy do tego podmenu, które wygląda następująco:

- **F1** zmiana nazw indeksów
- **F2** usuwanie indeksów - usuwanie polega na skasowaniu nazwy z listy indeksów; natomiast więcej miejsca na dysku uzyskamy dopiero po ponownym wypełnieniu indeksów (plik *.ind nam się zmniejszy)
- **F3** definiowanie nowych indeksów; polega tylko na dopisaniu nowej nazwy indeksu, po założeniu nazwy nowego indeksu, trzeba go powiązać ze strukturą dokumentu
- **F4** modyfikacja istniejących indeksów - można zmienić długość indeksu, czy ma być jednokrotny czy wielokrotny.
- **F6** powiązanie indeksów ze strukturą dokumentu
- **F7** wypełnianie wybranych indeksów - wolne - brany jest pierwszy dokument i jest powiązany z każdym indeksem, itd.
- **Shift + F7** wypełnianie kolejnych indeksów - szybkie, najpierw wypełniany jest pierwszy indeks, później drugi, itd.

- **F8** ustalenie kolejności wyświetlania indeksów (Uwaga! Ważniejsze jest ustawienie w programie MENU!).

5. Następna funkcja (klawisz **F7**) w programie służy do przygotowywania bazy do współpracy z programem WYP. Przygotowanie bazy do wypożyczeń polega na określeniu czy baza ta będzie bazą książek czy też czytelników i ustawieniu podpoła indentyfikatora (a dla bazy książek - pół skróconego opisu).

6. Klawisz **F8** służy do opracowywania masek, czyli sposobu prezentacji dokumentów na ekranie. Jeśli ustawimy tutaj wyświetlanie pola i podpoła w kolejnych maskach - opcje te będą wykorzystywane przez MAK-a jako domyślne. Jedyna zmiana dotyczy domyślnej maski z którą jest uruchamiany MAK i ilości wyświetlanych masek - jeżeli zaprogramujemy kolejność w programie MENU, to MAK będzie brał te dane z programu MENU a nie z INI. Po otwarciu pojawia się podmenu opracowania masek:

- **F1** przypomnienie nazw masek
- **F2** usuwanie masek
- **F3** dodawanie nowych masek
- **F4** modyfikowanie istniejących masek
- **F5** kopiowanie masek z innej bazy - Uwaga! Kopiowanie masek z innej bazy jest możliwe tylko wtedy gdy obydwie bazy mają identyczną strukturę.
- **F6** zmiana numerów masek

Po każdej wybranej opcji program INI prosi o podanie numeru maski, a następnie rozwija się kolejne podmenu (różne w zależności od wybranej opcji).

7. Opracowywanie standardów służy do ustawiania różnych domyślnych opcji programu MAK, jak również do zaprogramowania kluczy do sortowania i wyszukiwania według kryterium. Po naciśnięciu klawisza **F9** pojawia się podmenu z następującymi opcjami:

- **F2** zestawy pytań do wyszukiwania;
- **F3** zestawy kluczy sortowania

- **Shift + F3** makrooperacje
- **F4** numer domyślnej maski
- **F5** domyślne parametry wydruku
- **F7** zestaw dopuszczalnych operacji (tryb P)
- **F8** jak wyżej - dla listy zaznaczonych dokumentów
- **F9** domyślność liczenia, pytania, ...
- **Shift + F9** domyślne parametry dla wypożyczalni

8. Różne działania specjalne (m.in. zmiana polskich liter ze standardu Mazowii na Latin 2 i odwrotnie) jest możliwe dzięki kombinacji przycisków **Shift + F9**. Uzyskujemy wtedy cztery możliwości:

- **F2** obliczenie długości dokumentów; potrzebne przy kopiowaniu struktury bazy, gdy program COP pyta się o długość rekordu.
- **F3** obliczenie liczby wartości w indeksie; ile raz występuje dana wartość w indeksie - trochę statystyki
- **F4** wypełnianie pola 001 (wg pola 020)
- **F5** zmiana wewnętrznego kodu bazy - zmiana z Latin 2 na Mazowie i odwrotnie.

Program COP

Program do kopiowania struktury bazy. Domaga się podania nazwy bazy z której ma kopiować, nazwy nowej bazy i długości rekordu w bazie.

Program RES

Program służy do odzyskiwania danych z bazy nie zamkniętej po modyfikacji (uszkodzonej). Uwaga! Program nie daje 100 % pewności, że odzyskamy całość danych! Program res prosi o podanie nazwy bazy i po każdym komunikacie naciśnięcia jakiegokolwiek klawisza. Najczęściej po odzyskaniu danych trzeba bazę ponownie zaindeksować.

Program IND

Fragment programu INI, służący do indeksowania baz danych.

Program IMPEK

Program służy do importu danych w systemach: ARKA (klawisz **A**), POLARKA (**P**), ISO 2709 (**I**), OSIRIS (**O**), dBASE (**D**), CD ROM (**C**) i eksportu danych w systemach: ARKA (klawisz **A**), ISO 2709 (**I**), ISIS (**S**). Uwaga! Eksport i import w formacie MAK-a, MARC-BN, STANDARD-u są na stałe włączone do programu MAK.

Program HLP

Program służy do drukowania na podłączonej do komputera drukarce helpu od danej strony. Program drukuje "helpa" na papierze A5 poprzecznie.

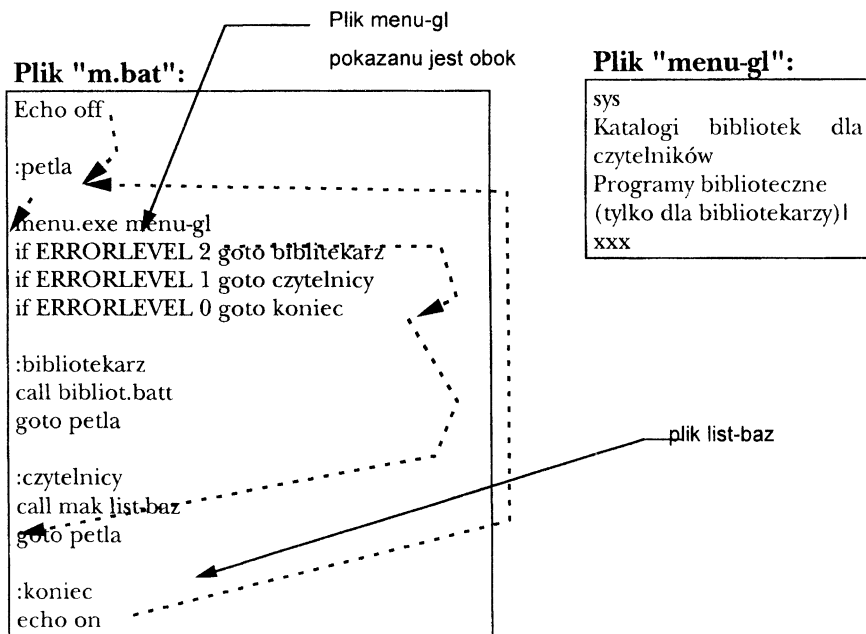
Program WYP

Program służy do obsługi wypożyczeń książek, wypisywania monitów na książki przetrzymywane przez czytelników. Szczegóły dotyczące tego programu zostaną przedstawione na kursie w Bibliotece Narodowej.

Program MENU

By korzystać z programów MAK-a było łatwiejsze twórcy programu dołączają do pakietu MAK program MENU, który ma pomagać w łatwym dostępie do baz danych. Program ten jednak trzeba skonfigurować dla własnych potrzeb. Pierwszym takim krokiem będzie utworzenie pliku, którym będziemy wywoływać pakiet MAK.

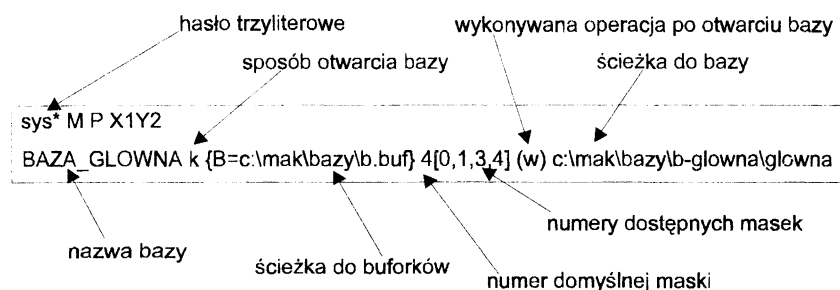
Przykładem takiego pliku niech będzie nasz plik kursowy **m.bat**:



Po wywołaniu bata wejściowego (w tym przypadku **m.bat**) komputer wykonuje kolejne komendy DOS-owskie zapisane w tym pliku. Strzałką zaznaczono jakie kolejne czynności komputer wykona gdy wybierzemy opcję z pliku **menu-gl** „Katalogi bibliotek dla czytelników”. Ważne też jest omówienie niektórych znaczeń w pliku **menu-gl** i tak: pierwsze trzy litery w pliku „sys” oznaczają, że wyjście

z programu nie jest zabezpieczone hasłem (może być tylko trzyliterowe), natomiast litery po znaku „!” oznacza, że wejście do wybranego podmenu będzie zabezpieczone hasłem.

Plik *list-baz* zawiera spis baz wraz z sposobem ich otwarcia, ścieżką dostępu w komputerze lub sieci komputerowej, jak również z wieloma innymi funkcjami, które postaram się teraz przedstawić na przykładzie pliku *list-baz*.



Kilka przydatnych uwag:

Opis bazy może być zapisany w kilku wierszach, na końcu każdego, oprócz ostatniego, musi być znak minus.

1. Informacja dodatkowa w pierwszym wierszu: występujące tu znaki mają następujące znaczenie (inne znaki są pomijane, kolejność informacji nieistotna):

***** - centrowanie zewnętrznych nazw przy wyświetlaniu,

M lub **L** - bazy są w kodzie Mazovii lub Latin-2,

P lub **Q** - zmiana sposobu podświetlania tekstów (istotne przy niektórych typach monitorów); można napisać kilkakrotnie 'P' lub 'Q', należy je dobrać metodą "prób i błędów",

D - określenie domyślnych parametrów drukowania; litera D musi wystąpić w:

| | |
|------------|---|
| DSn | - liczba wierszy na stronie ($n < 800$) |
| DWn | - liczba znaków w wierszu ($n < 1000$) |
| Don | - liczba wierszy między dokumentami ($n < 10$) DLn - lewy margines w znakach ($n < 32$) |
| DQn | - numer drukarki LPT ($1 < n < 8$) |
| DF | - wymuszenie nowej strony po wydrukowaniu dokumentu |
| DN | - wymuszenie wypisywania nagłówka strony |
| DR | - wymuszenie numerowania stron |
| DD | - wymuszenie numerowania dokumentów |
| Xn | - wygaszanie ekranu po n minutach (n - cyfra 1 ... 9) |
| Yn | - sposób wygaszania ekranu |
| Y0 | - dwie "twarzyczki" |
| Y1 | - data i czas |
| Y2 | - czas z sekundami |
| Y3 | - czas bez sekund |

2. Wiersz z tekstem wyświetlanym wraz z listą baz może być powtórzony kilkakrotnie; znak „>” zamiast znaku „<” (po znaku dolara lub po numerze wiersza) powoduje jaskrawe wyświetlenie tekstu.

3. Oprócz kroniki „ad hoc” (zakładanej przy każdym otwarciu bazy i usuwanej przy zamknięciu bazy) można prowadzić kronikę „stałą” (informacje wpisuje się do istniejącej kroniki, której nie usuwa się po zamknięciu bazy); kronika „stała” jest przydatna przy pracy w sieci, jeśli użytkownik nie ma prawa zakładania i usuwania zbiorów. Sposób określenia trybu otwarcia jest następujący:

modyfikacja pełna:

T - bez kroniki

K lub **TK** - z kroniką „ad hoc”

Z lub **TZ** - z kroniką „stałą”

modyfikacja chwilowa:

C - bez kroniki

CK - z kroniką „ad hoc”

CZ - z kroniką „stałą”

Ponadto po literze „C” (lub po „CK”, „CZ”) można napisać (w dowolnej kolejności) litery „W”, „M” i / lub „U”, oznaczające pracę sieci z prawem (odpowiednio) wprowadzania, modyfikacji i / lub skreślania dokumentów.

4. Po trybie otwarcia można dopisać w nawiasach klamrowych („{...}”) niżej opisane, oddzielone od siebie przecinkiem żądania (w nawiasach nie może być spacji!):

a) B=nazwa: żądanie powoduje wczytanie danych ze zbioru o podanej nazwie do buforów roboczych (dla wprowadzania i modyfikacji). Uwaga! nazwa musi zawierać właściwe rozszerzenie, np. „.buf”.

b) T=x (x = 0 lub 1): żądanie powoduje ustawienie właściwej tablicy dla interpretacji wskaźników przy imporcie i eksporcie danych MARC BN; T=0 oznacza tablicę dla książek, T=1 oznacza tablicę dla czasopism.

c) S=a1,b1,c1;a2,b2,c2... (a1 ... - liczby, do 5 ciągów po 3 liczby): żądanie traktowania indeksu c1 (c2...) z bazy b1 (b2...) jako indeksu synonimów dla indeksu a1 (a2...) z bazy głównej. Indeks synonimów jest wykorzystywany przy szukaniu wg kryteriów, a jego rola jest następująca: jeśli kryterium ma operator „=” i dotyczy indeksu, to MAK sprawdza, czy w indeksie jest podana wartość; jeśli jej nie ma, to szuka tej wartości w indeksie synonimów i jeśli ją tam znajdzie, to zastępuje ją wartością pierwszego podpole z dokumentu wskazanego przez indeks synonimów. Uwaga! numeracja baz (b1, b2, ...) jest następująca: 0 - baza główna, 1, 2, ... - kolejne bazy podglądane; numeracja indeksów (a1, a2, ... oraz c1, c2, ...) jest zgodna z kolejnością wyświetlanych indeksów (operacja "d" z głównego menu) i jest liczona od 1 w ramach każdej bazy.

5. Bezpośrednio za numerem domyślnej maski można dopisać w nawiasach kwadratowych numery dostępnych masek, oddzielone przecinkami; dopisanie takiej informacji ogranicza dostępne maski oraz uniemożliwia rozwijanie masek, a więc ogranicza oglądanie danych tylko do dostępnych masek. Napisanie pustej listy dostępnych masek ([]) nie ogranicza liczby masek, a jedynie

uniemożliwia ich rozwijanie. Uwaga! W omawianym tekście niedozwolona jest spacja, a wszystkie inne znaki (nie cyfry) mają takie znaczenie jak przecinek (tj. są separatorami).

6. Można napisać wiele nazw baz podglądanych; obecnie można podglądać dwie bazy (pozostałe są pomijane), przewiduje się rozszerzenie do czterech baz.

7. Przed nazwą bazy podglądanej można pominąć znak plus, a ponadto można podać te same informacje, co dla bazy głównej: numer domyślnej maski (ma znaczenie tylko dla wypożyczeń) oraz liczbę indeksów (w nawiasach).

8. Bezpośrednio za nawiasem zamykającym, w którym podano symbol operacji i / lub liczbę indeksów można podać w nawiasach kwadratowych kolejność indeksów; kolejność ta jest określona liczbami, oddzielonymi przecinkami (bez spacji!), np. [3,5,1] oznacza: wyświetl kolejno indeks 3-ci, 5-ty, 1-szy, a potem pozostałe (2-gi, 4-ty, ...). Uwaga! Jeśli dla bazy zmieniono kolejność indeksów za pomocą INI, to najpierw będzie zmieniona kolejność wg bazy, a potem wg zbioru menu; po zmianie kolejności jest ograniczana liczba indeksów.